

Účastníci s omezenými příležitostmi – definice možných překážek účastníků

Níže uvedený výčet těchto případných překážek je pouze orientační a má být nápomocen jako zdroj při provádění opatření s cílem zvýšit dostupnost a dosah z hlediska osob s omezenými příležitostmi. Tyto překážky mohou bránit účasti uvedených skupin samostatně i ve vzájemné kombinaci:

- **Zdravotní postižení:** Tento pojem zahrnuje fyzické, duševní, mentální nebo smyslové postižení, které v kombinaci s různými překážkami může dané osobě bránit, aby se plně a účinně zapojila do společnosti za stejných podmínek jako ostatní (Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením: <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>).
- **Zdravotní problémy:** Překážky mohou vyplývat ze zdravotních problémů včetně závažných onemocnění, chronických onemocnění nebo jakéhokoli jiného stavu souvisejícího s fyzickým nebo duševním zdravím, který brání účasti v programu.
- **Překážky spojené se systémy vzdělávání a odborné přípravy:** Osoby, pro které je v systémech vzdělávání a odborné přípravy z různých důvodů obtížné dosáhnout uspokojivých výsledků, osoby předčasně odcházející ze vzdělávání, osoby, které nejsou zaměstnané ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy a dospělé osoby s nízkou kvalifikací se mohou setkávat s překážkami. Ačkoli svou úlohu mohou hrát i jiné faktory, tyto obtíže při vzdělávání, byť mohou souviset i s osobní situací, většinou vyplývají ze systému vzdělávání, který vytváří strukturální omezení a/nebo plně nezohledňuje konkrétní potřeby jednotlivce. Jednotlivci mohou překážkám v účasti čelit i v případě, že jim struktura vzdělávacích programů v rámci jejich studia ztěžuje mobilitu ve vzdělávání nebo odborné přípravě v zahraničí.
- **Kulturní odlišnosti:** Kulturní odlišnosti mohou jako překážky vnímat lidé z jakéhokoli prostředí, na osoby s omezenými příležitostmi však mohou mít tyto odlišnosti zvláštní dopad. Tyto odlišnosti mohou představovat významné překážky v učení obecně, zvláště pak pro osoby z rodin migrantů nebo uprchlíků (zejména nově příchozí migranti), příslušníky národnostních nebo etnických menšin, uživatele znakového jazyka, osoby s potížemi s jazykovým přizpůsobením nebo kulturním začleněním atd. Při účasti na jakémkoli druhu programových aktivit může konfrontace s cizími jazyky a kulturními rozdíly jednotlivce odrazovat a určitým způsobem omezovat výhody plynoucí z této účasti. Tyto kulturní odlišnosti mohou dokonce bránit potenciálním účastníkům v podání žádosti o podporu prostřednictvím programu, proto celkově představují obecnou překážku účasti.
- **Sociální překážky:** Překážky v oblasti sociálního přizpůsobení, jako jsou omezené sociální kompetence, antisociální nebo vysoce rizikové chování, sociální marginalizace či status (bývalého) pachatele trestné činnosti nebo osoby, jež užívá (nebo užívala) návykové látky nebo alkohol, mohou představovat překážku. Další sociální překážky mohou pramenit z rodinných poměrů, například pokud se jedná o osobu, jež má jako první v rodině získat přístup k vysokoškolskému vzdělávání, nebo o rodiče (zejména rodiče samoživitele), pečovatele, živatele či sirotka nebo o osobu, která žila nebo v současné době žije v ústavní péči.
- **Ekonomické překážky:** Ekonomické znevýhodnění, jako je nízká životní úroveň, nízký příjem, účastník vzdělávání, jenž musí pracovat pro vlastní obživu, závislost na systému sociálního zabezpečení, dlouhodobá nezaměstnanost, nejistá situace nebo chudoba, bezdomovectví, zadluženost nebo finanční problémy atd., mohou představovat překážku. Další obtíže mohou vyplývat z omezené převoditelnosti služeb (zejména podpory pro osoby s omezenými příležitostmi), které musí být „mobilní“ spolu s účastníky, kteří cestují do vzdáleného místa, či dokonce do zahraničí.
- **Překážky související s diskriminací:** Překážky se mohou objevit z důvodů diskriminace spojené s pohlavím, věkem, etnickým původem, náboženským vyznáním, přesvědčením, sexuální orientací, zdravotním postižením nebo průřezovými faktory (kombinace dvou nebo více z uvedených překážek souvisejících s diskriminací).
- **Geografické překážky:** Pokud osoby žijí ve vzdálených nebo venkovských oblastech, na malých ostrovech nebo v okrajových/nejvzdálenějších regionech (EU zahrnuje devět nejvzdálenějších regionů. Jsou to Francouzská Guyana, Guadeloupe, Martinik, Mayotte, Réunion a Svatý Martin (Francie), Azory a Madeira (Portugalsko) a Kanárské ostrovy (Španělsko)), na předměstích, v méně obsluhovaných oblastech (omezená veřejná doprava, nedostatečná vybavenost) nebo v méně rozvinutých oblastech třetích zemí atd., může to znamenat překážku.